

I dette dokumentet har vi samlet relevant informasjon i rundskriv og på nav.no om hvordan vilkåret om krav til opphold i Norge i folketrygdloven §§ 8-9, 9-4 og 11-3 skal praktiseres. Dokumentet har lenke til informasjonen. Relevant rundskriv vedlegges også dette dokumentet.

NAV har eget rundskriv til EØS-avtalens bestemmelser om trygd – Hovednummer 45.

Lenke: [Hovednr. 45 – Rundskriv til EØS-avtalens bestemmelser om trygd - Lovdata](#)

Av de generelle innledningsbestemmelsene i Kapittel 0 (vedlegg 1) framgår det blant annet følgende:

"Opptjente kontantytelser skal utbetales uavhengig av i hvilket land den berettigede oppholder seg. Prinsippet fremgår av artikkel 7.

I tilfeller der det er motstrid mellom et EØS-lands interne trygdlovgivning og EØS-avtalens trygdebestemmelser, går avtalens bestemmelser foran den interne lovgivningen. Anvendelsen av forordningens bestemmelser innebærer således at folketrygdlovens regler må fravikes på en rekke områder, jf. de fire prinsippene som er nevnt ovenfor.

Siktemålet med reglene på trygdeområdet er å sikre at personer som ønsker å benytte seg av muligheten til fri bevegelighet for å arbeide, ikke skal hindres i å flytte fra et land til et annet fordi de taper trygderettigheter eller utsettes for forskjellsbehandling. Reglene skal sikre trygderettigheter opparbeidet i forskjellige land og sørge for at de ikke går tapt ved flytting".

På nav.no står følgende informasjon om reiser til EU/EØS-land: [Viktig informasjon om reise til EU/EØS-land og Norden - nav.no](#)

"Viktig informasjon om reise til EU/EØS-land og Norden

Fra 28. oktober 2019 gjelder nye regler for deg som skal reise til et annet EU/EØS-land eller et annet land i Norden når du mottar arbeidsavklaringspenger, pleiepenger eller sykepenger.

Praksisendringen skjer på bakgrunn av en helhetlig gjennomgang av regelverket for å motta kontantytelser fra NAV ved midlertidig opphold i EU/EØS-land. Les mer [om praksisendringen](#).

Hvis du tror at du er berørt av denne endringen må du kontakte NAV på telefon 21 05 21 05.

Hva betyr praksisendringen for deg?

Før du vurderer å reise må du forsikre deg om at reisen ikke kommer i veien for avtaler du har med behandleren din, NAV, arbeidsgiveren din eller arbeidsrettet aktivitet. Dette gjelder uansett hvor reisen går. Er du usikker, kan du ta kontakt med NAV.

Når må du søke NAV om å beholde ytelsen før du reiser?

- Bor du i Norden kan du reise til et annet land i Norden uten å søke NAV om å beholde ytelsen. Det gjelder uansett hvilket statsborgerskap du har.
- Er du statsborger i et EU/EØS-land kan du reise til et annet EU/EØS-land uten å søke NAV for å beholde ytelsen.
- Skal du reise til et land utenfor EU/EØS eller Norden, må du fortsatt søke NAV før du reiser. Det gjelder uansett hvilket statsborgerskap du har.

Les mer om hva som gjelder for den enkelte ordningen:"

Folketrygdloven § 8-9:

Rundskrivet til § 8-9 framgår av denne lenken:

[Rundskriv til ftrl kap 8 – Sykepenger - Lovdata](#) (vedlegg 2)

Her gjør vi særlig oppmerksom på følgende som framgår av rundskrivet:

"EØS-avtalen som trådte i kraft 1. januar 1994 inneholder regler om koordinering av trygd. Hovedforordning på trygdeområdet er forordning (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009. Disse to forordningene inneholder de grunnleggende bestemmelsene om koordineringen av trygdeytelser i EØS og er en del av de reglene som fastlegger rammevilkårene for det felles arbeidsmarkedet. Disse forordningene er på visse områder endret ved ved forordning (EF) nr. 465/2012.

Ved motstrid går forordningens regler foran folketrygdloven. Dette innebærer at NAV i hvert enkelt tilfelle må ta stilling til om saken faller inn under EØS-reglene eller om saken skal avgjøres etter norsk intern rett."

Videre gjør vi oppmerksom på følgende i rundskrivet:

"Hovedregelen om at sykepenger bare ytes til medlemmer som oppholder seg i Nore, gjelder både for medlemmer som blir arbeidsuføre under utenlandsopphold og for medlemmer som er arbeidsuføre når de reiser ut av landet, dersom de ikke omfattes av EØS-avtalen (se ovenfor)."

Det framgår ikke uttrykkelig av rundskrivet at det ikke er krav til å søke for personer som er EØS-borger og skal reise til et land innenfor EØS, men dette framgår av informasjon på ligger på NAV.no, der man også finner søknadskjema for å søke om utenlandsopphold, som da gjelder for reise utenfor EØS for de som er omfattet av forordningen.

På NAV.no ligger følgende informasjon om sykepenger under opphold i utlandet:

[Sykepenger når du er på reise - nav.no](#)

Det framgår blant annet følgende: "Er du EØS-borger og skal reise til et land innenfor EØS, trenger du ikke søke NAV på forhånd, men du må sjekke at reisen er forenelig med dine plikter som sykmeldt slik som de er beskrevet ovenfor."

Når man er sykmeldt er det krav til å være i aktivitet, med mindre medisinske grunner klart er til hinder for dette eller arbeidsrelatert aktivitet ikke kan gjennomføres på arbeidsplassen (§ 8-4). Videre har medlemmet plikt til å medvirke i egen sak; til utredning, utarbeidelse av oppfølgingsplan, delta på dialogmøter og arbeidsrettede tiltak mv. Dersom man ikke gjør dette kan retten til sykepenger falle bort (§ 8-8). Disse reglene gjelder for alle som mottar sykepenger.

I EØS-rundskrivet til sykepenger – Hovednummer 45-08 framgår blant annet følgende (lenke: [Hovednr. 45 – Rundskriv til EØS-avtalens bestemmelser om trygd - Lovdata](#) (vedlegg 3):

"8.7.2 – Sykepenger under reise eller flytting til et annet EØS-land

Innledningsbestemmelsene til forordning 883/2004 legger vekt på at det skal være vide muligheter til å eksportere trygdeytelser og bevege seg fritt mellom landene som er tilsluttet forordningen, se særlig innledningsbestemmelse nr. 20, 21, og 37. Folketrygdloven § 8-9 gjelder ikke ved reise, opphold eller flytting til et annet EU/EØS-land.

Selv om folketrygdloven § 8-9 ikke gjelder ved opphold i et annet EU/EØS-land må bruker oppfylle øvrige vilkår for rett til sykepenger.

Et opphold i et annet EU/EØS-land må være forenelig med helsetilstanden, planlagt aktivitet og oppfølging fra NAV, behandler og arbeidsgiver. Brudd på dette skal følges opp av veilederen på NAV-kontoret i henhold til gjeldende rutiner for vurdering av medisinske vilkår § 8-4 og manglende medvirkning § 8-8."

Folketrygdloven § 9-4:

Rundskrivet til § 9-4 framgår av denne lenken:

[Rundskriv til ftrl kap 9 – Stønad ved barns og andre nærstående sykdom - Lovdata](#) (vedlegg 4)

Her framgår blant annet følgende:

"Det følger av denne bestemmelsen at reglene i § 8-9 om opphold i Norge gjelder tilsvarende for ytelser etter kapittel 9. Dette betyr at forutsetningene for rett til sykepenger i utlandet anvendes som utgangspunkt for å vurdere retten til ytelser etter kapittel 9 under utenlandsoppholdet."

Videre framgår det:

"Opphold i andre EØS-land

Når det gjelder opphold i andre EØS-land, må bestemmelsen ses i sammenheng med Nordisk konvensjon om trygd og EØS-avtalen. Se nærmere om disse avtalene i Hovednummer 41 kapittel 9 og Hovednummer 45 kapittel 9. Etter EØS- forordning 883/2004 art. 21 er det ikke anledning til å stanse en kontantytelse kun fordi mottakeren oppholder seg i et annet EØS-land. Når oppholdet er i et annet EØS-land kan det gis ytelse etter kapittel 9 utover åtte uker, hvis vilkårene for ytelsen er oppfylt i perioden."

Av EØS-rundskrivet til kapittel 9 – Hovednummer 45-09 (lenke: [Hovednr. 45 – Rundskriv til EØS-avtalens bestemmelser om trygd - Lovdata](#) – (vedlegg 5)) framgår det blant annet følgende:

"9.7. Stønad under opphold i utlandet

Etter folketrygdloven § 9-4 gis det som hovedregel ikke ytelse etter kapittel 9 under opphold i utlandet. Bestemmelsen viser til folketrygdloven § 8-9 om sykepenger. Det er etter folketrygdloven § 9-4 andre punktum anledning til å motta en ytelse etter kapittel 9 i opptil 8 uker i løpet av en 12 måneders periode.

Folketrygdlovens regler om opphold i utlandet gjelder bare for de tilfellene som ikke omfattes av Nordisk konvensjon om trygd eller EØS- avtalens regler. Forordning 883/2004 gjør at hovedregelen om opphold i Norge i folketrygdloven i § 9-4 jf § 8-9 fravikes for medlemmer som er omfattet av forordningen. Dette er fordi det etter forordningen artikkel 21 ikke er anledning til å stanse eller avslå en kontantytelse bare fordi vedkommende bor eller oppholder seg i et annet EØS-land."

Av samme rundskriv framgår også:

"Et lands nasjonale lovbestemmelser kan ikke praktiseres slik at de kommer i strid med forordningens regler og prinsipper. Når det er motstrid mellom norsk trygdlovgivning og forordning 883/2004 og/eller forordning 987/2009, går forordningenes bestemmelser foran. "

På NAV.no [Pleiepenger for sykt barn \(nav.no\)](#) ligger følgende informasjon om rett til pleiepenger ved utenlandsopphold:

"Pleiepenger i utlandet

Hvis du skal reise til et land utenfor EØS må du gi beskjed til NAV."

Folketrygdloven § 11-3

Rundskrivet til § 11-3 følger av denne lenken:

[Rundskriv til ftrl kap. 11 – Arbeidsavklaringspenger - Lovdata](#) (vedlegg 6)

Her framgår det blant annet følgende:

"Trygdeavtaler med andre land kan gi unntak fra regelen om opphold i Norge, når medlemmet omfattes av bestemmelsene i en slik avtale. I de tilfellene et medlem flytter til et annet EØS-land, kan vedkommende fortsatt anses for å være omfattet av norsk lovgivning etter EØS-reglene. Arbeidsavklaringspenger kan derfor på visse vilkår eksporteres til et annet EØS-land. Hvorvidt det er aktuelt med eksport av arbeidsavklaringspenger, og således unntak fra kravet om opphold i Norge, beror på en vurdering etter den enkelte avtalen. Se rundskriv til hovednummer 45 – kapittel 11 pkt. 11.4 for nærmere beskrivelse av vilkårene. "

Av EØS-rundskrivet til kapittel 11 Hovednummer 45-11 (lenke: [Hovednr. 45 – Rundskriv til EØS-avtalens bestemmelser om trygd - Lovdata](#) (vedlegg 7)) framgår blant annet følgende:

" Bruker skal ikke søke NAV om å få beholde AAP ved opphold i et annet EØS-land.

...

Det er i artikkel 21 ikke satt noen krav til minste varighet av oppholdet før bestemmelsen kommer til anvendelse. Dette betyr at bruker som utgangspunkt har rett til å beholde AAP under ethvert opphold i et annet EØS-land, uavhengig av oppholdets varighet.

...

Et opphold i EØS-området er i seg selv ikke grunnlag for å stanse eller avslå ytelsen. Aktivitetsplikten er den samme uansett hvor bruker befinner seg. NAV har like stor mulighet til å stanse arbeidsavklaringspengene ved brudd på aktivitetsplikten i øvrige EØS-land som i Norge."

På nav.no ligger blant annet følgende informasjon [Fravær på grunn av sykdom eller ferie \(AAP\) - nav.no](#) :

"Beholde arbeidsavklaringspenger under utenlandsopphold Reise til et land utenfor EU/EØS

Hvis du planlegger å reise til et land utenfor EU/EØS må du søke om å beholde AAP i utlandet før du reiser. Du kan få beholde AAP i inntil 4 uker per kalenderår ved utenlandsopphold utenfor EU/EØS.

Reise til et annet land i EU/EØS

Er du statsborger i et EU/EØS-land og mottar arbeidsavklaringspenger må du ikke lenger søke om å reise til et annet EU/EØS-land.

For å ha rett til arbeidsavklaringspenger må du ha en godkjent aktivitetsplan med avtalte aktiviteter som du skal følge. Du kan oppholde deg i et annet EU/EØS-land hvis du kan kombinere oppholdet med avtalte aktiviteter.

For å motta arbeidsavklaringspenger i et annet EU/EØS-land må du:

- være med på å utarbeide aktivitetsplanen, og du må gjennomføre avtalte aktiviteter

- kontakte oss hvis oppholdet i EU/EØS hindrer deg i å gjennomføre av avtalt aktivitet, eller hvis du ønsker å gjennomføre aktivitetene i EU/EØS-landet. Vi må da vurdere om den nye aktiviteten er nødvendig og hensiktsmessig."

Vedlegg